

KAMNIK - Kalvarija.

Verjetno so bile kalvarijske kapelice postavljene že v času Jelovška in jih je mojster sam poslikal. Gotovo pa je njegovo delo freska, ki tvori ozadje križanju v kalvarijski kapelici. Žal je slika vidna le v zgornjem delu, kjer predstavlja jokajoče angele z znaki 4r. trpljenja.

J. Veider, Pod Grintavci, II., št. 5., 28. 2. 1941.

Jelovškove freske v Kamniku," str. 2.

GLEJ KAMNIK - župnijska kronika

4 kapelice ob potu od pokopališča na Žalah do kapele na vrhu griša.

Ploris na znotraj: kvadrat s porezanimi ogli, da nastane nepravilen 8oglenik, ki prehaša zgoraj v plitvo kupolo. Sprednje stranice odprte.

Zunaj: nepravilen četverokotnik zaključen z daj s 3 stranicami 8 kota. Vse znotraj ornamentalno in figuralno poslikano. Slike spremljajo napisi.

I. kapela: Jezus, ki je za nas krvavi pot potil. Slike: Oljska gora, judov poljub in Jezusovo slovo od apostolov. Spodnji del z napisi po večini uničen.

Slikal M. Koželi.

II. Kapela: Jezus, ki je za nas bičan bil. Slike: Bičanje, Petrov greh, na tem na desni spoda v k tu podpis MK 9/VIII 1900.

Jezus pred Rikstxm vel. duhovnom. V kupoli 2 jokajoča angelička. Spodnji del s podpisi, prece ohranjen.

III. Kapela: Jezus, ki je za nas s trnjem kronan bil. Slike: Kronanje, Jezus

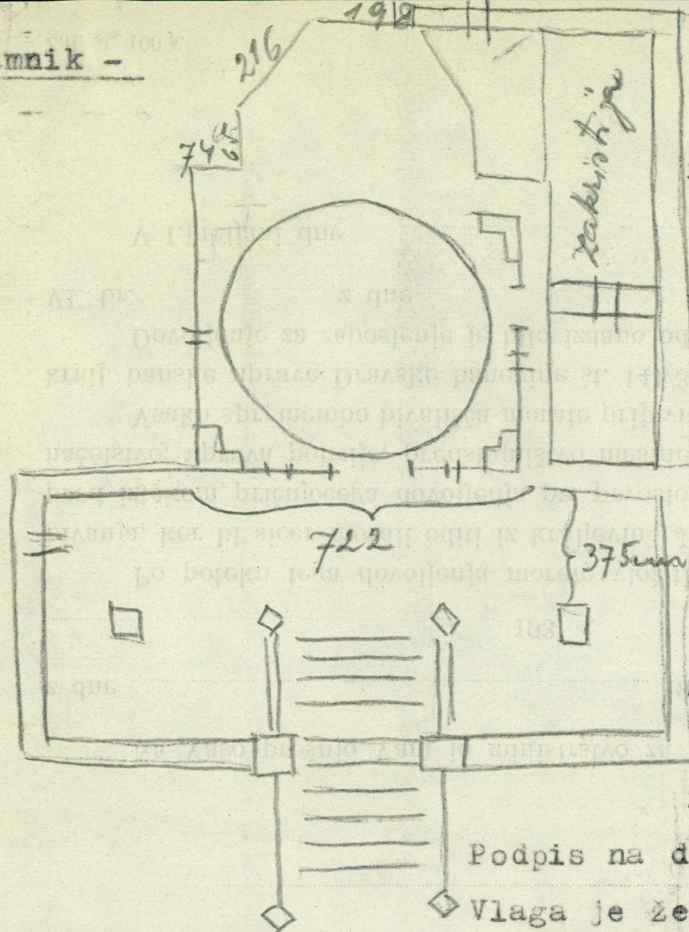
pred Pilatom, podpis na levi spoda; na stopnicah Pilatovega sedeža: M.Koželj 1900. Ecce homo! V kupoli loke boča in preseča angelja. Spodnji del dobro ohranjen. IV.kapela: Jezus, ki je za nas težki križ nosil. Slike: Jezus sreča žal.M.božjo. Jezus na križ približuje, na levi spoda; podpis: M.Koželj slikal 16.10.1900. Jezusu nalagajo težki križ.

V kupoli žal. angelja. Spodnji del dobro ohranjen. Scene večinoma po Fuhrichu.

Kalvarijska kapela: Notranščina vsh. ug. Pravokotnik 480 x 510 cm.

V kotih kombinirani pilastri, ki prenašajo nad profiliranimi zidci - kapiteli loke enake kombinacije kot so sami. Med njimi pendantivi, na teta krožni venčni zidec, in nad njim kupola. S lavelok enak ostalim lokom. Prezbitarij znotraj izgleda da je polkrožen, pokrit s plitvo kupolo. Glavni prostor pleskan s sivo umazano rumeno in belo barvo, razlikujoč arhit. dele. Prezbitarij je slikan: slavelok z znaki trpljenja Gospodovega in rokoko ornamentiko. Polkrožen prezbitarij z žalostnimi angelji, kar je za leseno arhit. se ne vidi. Slikarija 2.pol.18.stol. preslikana po Koželju. Vel. oltar obstoja iz psevdogotske arhitekture srede 19.stol., ki je črno karmorirana. Kapiteli in ornamentika zlati. Pred to arhitekturo stoji trije križi, starejšega dela, iz konca 18. ali zač.19.stol. Realistično močno razgiban v kretnjah in gubah. Tes, polihromirani.

Pod glavno križem Lopa Marije in Jozefa, v oltarju razgiban in karmoriran

Precej črvivi les, bela barva. Br. kone istega dela kot sv. Marjeta v franč. c. na zadnjem oltarju na moški strani. Slike in osta i deli oprave brezpomembni. Zanimanje vzbuja samo v svojem tradic. kmečko primitivnem ekspresionizmu slika Jezusa v ječi, na neke vrste na natezalnici obešenega, za železen obroč na verigi za vrat za enakima otročema za noge in roke privezanega k stebra. Ob njem na desni klečeč angelj, ki toče. Pred njim na levi v oknu angelj v oblaku z napisnim trakom: Na sodni dan šele razodeto.

Podpis na desni v kotu spodaj: Jožef Rovtar 1908.

Vlaga je že skoro uničila platno v spodnem delu

lep steklen lesteneč, ki pa je močno zapuščen.

Zakristija ima vhod od zunan, in od epist strani oltarja. Pozneje prizidana, ni ma nič zanimivega.

1. plašč, zelena svila, broširan, belo - svileni riavo ornamentiko iz stiliz. rastlinskih motivov. Napis: S. Joseph in Salenberg offert

Aspar Plebanus
Civitati Stain

Napis in letnica se ponavlja na korporalu štoli in maupelju v kombinaciji z Raspovim monogramom, ki se prepleta v Marijin monogram.

Pred cerkvio terasa z nizkim obzidjem in neposredno pred vhodom na dveh 4olga-tih pilastrih in na steni fasade stopnišča lopa prekrita z ravnim stropom. Lop je tlakovana z opeko. Ob vhodu na levi slika Jezusa s križa snetega, na desni podpis MK 1902. Na desni polaganje v grob, podpis na desni M.Koželj 1902. Strop raven, metan, naslikana sta 2 angelja na oblakih, ki molita glo-rijo z krvavečim s trnjev krono ovitim srcem in stigmatiziranimi nogami in rokami. V oglih simboli evangelistov. Kjer je slikarija okrušena so vidni os-tanki starejše slikarije. Od lope vodi jo navzdol stare stopniice, prekrita s pultno streho, slonečo na 4 lesenih in 2 zidanih stebrih.

Zakristija ima nad zunanjim vhodom letnico 1823. Zunaj je cerkev pobeljena. Zunaj je kupola pokrita s piramidno streho na katerem vrhu se dviguje 60 len zvonček. Na zakristiji pod streho prav dober lesen kip klečeče nune s skl nje-nima rokama. M čno črviv.

Stele, XVIII, 8.11.1922, str. 26-32.

Vsa kapela prenovljena po nekem mizarju iz Kamnika, Rojcu, nestrokovnjaško pa brez škode za celotni dekorativni in ikonografski vtis.

Glavna kapela kvadrat s ku clo in olkrožno apsido. Arhitektura lepa. Neustrez-na moderno romanska lesena stena v apsidi, ki zakriva steno. Stene apside so bile prvotno poslikane po Potočniku, sedaj le deloma vidno in poslikano po Koželju. Ladja sodobno nanovo pobarvana. Električna napeljava.

Odstrani naj se lesena stena. Stanejo samo križi pred obnovljeno dekorativno in kompozicijsko dobro slikarijo.

Menza naj se odkrije, ali pa se ne ustreza postavi nova.

Kipa M.B. in Janeza premajhna, verjetno narejena za drugo.

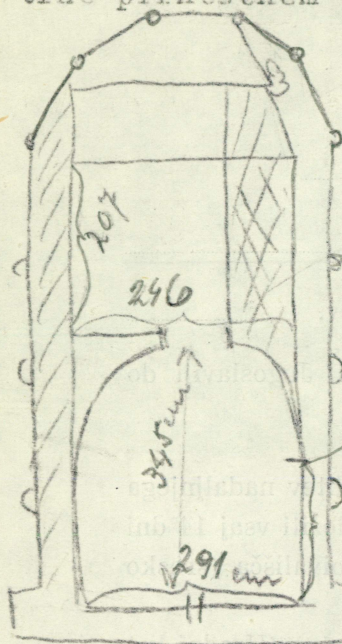
Proti kvalitetnemu slikanju prednjega prostora ni ugovora (Pengov)

Stele, CXX, 16.7.1945, str. 7.

Prvotno so stala štiri lesena znamenja. Pozneje so jih nadomestili s štirimi zidanimi, na katerih je bil naslikan križev pot... Zob časa je oglodal ta znamenja in izlizal slike. Tako so meščani postavili 4 nove kapelice v biz. slogu. Mladi slikar Kozel iz Vodice pa je al fresco nanje naslikal postaje križevega pota po Führichu.

Zg. Danica, 1.1864, dtr. 240.

Na pokopališču juž. od cerkve kapela Božjega groba po tradicionalnem iz Pales-
tine prinešenem tipu. ~~Zadnji del ima 5 stranic nepravilnega 10kotnika.~~ Križni svod z robovi luknje za

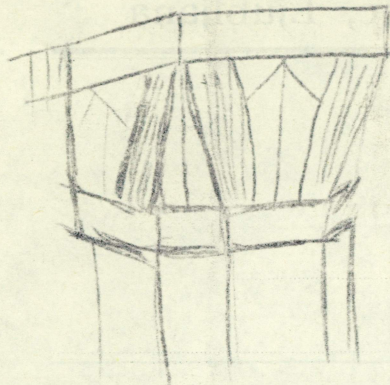

zvonek. Zadnji pravokotni prostor ima na juž. steni z
lepo kovano mrežo zaprt prostor, konec 17.stol. Grob s
Kr. na hrbtu ležečim mrtvim truplom. Na vsak način na novo
polihromiran v 19.stol., če ni sploh novo. Nad grobom
mala menza, nad njo v polkrogu oljnata slika 2.pol.19.sto
na platno, 195 x 124 cm. Bržkone M.Koželj.

Prilprostoru se napram drugemu zaokroža v polkrožni ap-
sidi 1 stne širine, prekrit jes tona, apsida s polkupolo,
kjer se začne kupola bočiti je pravokotno krišekan ka-
mnit zidec. Višina od tal do zidca 133 cm, odprtina vrat
napram drugemu prostoru 77 cm.

V sev. steni je dvodelno polkrožno okno v pravokotni niši
Proti vsh. od tega 4 oglata skozi zid segajoča odprtina, ki korespondira z
drugo iste smeri v juž. steni.

Zadnji del ima 5 stranic nepravilnega 10kotnika. Vsa zunanost drugega prostora
je poudarjena po 10 kamnitih k steni prislonjenih stabrih, ki so vsi poligo-
nalne oblike . Pod streho gre krog in krog močan paličast vulast, ki leži pri
pri prvem prostoru malo nižje kot pri drugem. Prvi steber na sev. strani ima v
spodnjem delu 2 kaneliri, v zgornjem pa je narezljan po načinu vitih stebrov.

O d stebra do stebra se pne okoli šilast lok. Baze stebrov so pravokotne ~~xxvix~~ oblike, ki je v sredi globoko izpodrezana. Precej položna streha, ki je odrezana na fasadno stran, ima nad drugim prostorom na 6 lesenih stebrih sloneč doprt zvonček, prekrit s helmom orientalske oblike z jabolkom in zvezdo na vrhu.

Pokopališče je obdano z zidom, čigar glavni vhod ima obliko trojnega portala, čigar str. dela ~~(xxvix)~~ sta ožja, srednji širji je odprt, prekrit s potlačenim lokom. Arhit. bržkone istočasna s cerkvijo - Zunanja stran poslikana po M. Koželju. leva slika v splošnem prehodu predstavlja alegorijo smrti. V ozadju razvalina, na griču puščavnik, v daljo lete žerjavi čer-nebo. Na desni v ozadju pogled na morje. V korintski kapitel naslonjen popotnik romar, ki gleda v ozadje. Smrt v belo rjuho zavita, ki pleše svoj ples in lomi vejo bujno cvetoče rože (gavtrože) mu stopa na potno palico in mu jo lomi, druga smrt oblečena kot dekle, pometa znake človeškega dela slave in zabave (listino, masko, meč, karte, žezlo, redove itd.) Slika na desni predstavlja Obujenje Lazarja. Obe sta že precej izprani. Na levo od vhoda je mrtvašnica, v čigar slemenu je slika poslednje sodbe in vstajenje. Močno izprana, komaj se še čita podpis M. Koželj slikal 1880.

Stari ohranitve vredni nagrobni spomeniki:

1) Za prezbit. cerkve spomenik baronov Codelli

KAMNIK - Žale , pokopališče, kapela Božjega groba na pokopališču.

3.

Die vierte Heiligengrabkapelle steht auf dem Salmberge in Stein.

Das Grab des Welterlösers in seinen mittelalterlichen Nachbildungen.

Der Kirchenschmuck, 1896, XXVII Jahrgang., Nr. 3.

0

2. I. N. Kuhnel + 1864, moderna gotika

3. Alois u. Katarina Kuhnel 1830. Na vrhu urna ovita s kačo, ki se sama grize v rep. Pod njo relief v p krajini s piramido in odbitim stebrom ter zahajajočim soncem. Brada t geni smrti, krilat s koso, ob njem peščena ura. Ob napisu ob levi in desni navzdol obrnjene goreče baklje. Pod napisom križ, kosti z mrtvaško glavo. Na reliefu napis: Philippus Ciperla Goritiensis sculpsit.

4. Rodbina Pfanenthal iz 2. pol. 19. stol. moderna gotika

5. Železen, edini na tem pokopališču, lep. Theresia Högl iz 1. 1830.

6. kamnita plošča s kaligrafičnim napisom Antonia Aparnik 1836.

7. kamnit v cerkveni steni Lorenc Kapus iz 1. 1856. Napis: Oh ne enkrat so nam Mašnika tam si prejel posvečenje

III.
sam te mazilil je verhnji Pastir
vživaj za lepo nevtrudno življenje
raja veselje, nedramljeni mir!

Smert te je z britko poželakoso
namest k alterju smo senkaj spremili
diali te z ranjenim srcem v zemljo

8. Franz Pirch 1858, sedeča ob urni, žalostno moleča žena na vrhu

9. železen z lepo železno ograjo, na plošči putto z obrnjeno bakljo, Franjo

10. Emanuel Michalovič K.K. Hauptmann Auditor 1866. Pollak 1875. Jekajoca klasic pojmov na, skoro naravne velikosti ženska postava.

11. umetniške vrednosti nagrobnik rodbine Viditz iz 1. 1919, sedeča žalostna na urno naslonjena žena z vencem v levi. Avtor?

12. Anton Dovjak 1861 kamen v ozadiju.

13. rodbina Gerdav iz 80^{tih} let.

14. železen, kovani križ Ane in Iv. Schwarzbach.

15. umetniške vrednosti spomenik pesnika Ant. Medveda 1910, z lepim reliefom v marmoru, Peruzzijska(?)

16. rodbina Kezel z rimskim vojščakom iz belega kamna.

17. Fani in Alois Stadler 1881/1890, kleparsko delo iz pleha.

~~XixixMarijxxxxxxxxxx~~

Stele, X, 26.4.1921, str. 25' - 32.

Glej Kamnik - župnijska kronika

Slika na sev. str. oltarju Marija z otrokom Schult; je dopasna. Otroka ima na svoji levi, otrok jo z levico boža od brado. Marija pretaka solze, ki padajo po sredi navzdol.

Slika sv. Ane, ki uči Marijo je po Koželju obupno preslikana.

Čerkev je znotraj pobarvana. S odaj vlažna. Shranjuje nekaj slik iz župnišča. Med drugimi: sv. Valentin od Berganta in slikana okna iz kapele v Gimnaziji v St. Vidu.

Stele, CXX, 16.7.1945, str. 8.

C. sv. Jožefa na 4alah je veljala nekoč kot romarska c. in je bila kar precej premožna. Za časa franc. vojska pa je premoženje izgubila.

Zadnji del vel. oltarja je presna slikarija, s rednji pa je lesen in kaže poroko M.B. Slikarija se je prenovila, podobe so se pozlatile. Nanovo je bil narejen tabernakelj.

Zg. Danica, 1.1866, str. 76.

25.apr. 1349 dobi kapelanijo sv.Mihaela v kostnici na kamniškem pokopališču
po smrti Ivana Kamniškega...

A. Koblar Drebtovnice iz furlanskih arhivov. TKM III. 1893 str.21.

Na žalskem griču je pokopališče od l. 1733, do tedaj so pokopavali ob šutenski c.

Žalska c. je bila zgrajena l. 1677 in 1686. Najpreje je imela 3 oltajre: Jožefa, Petra Alkantarskega, Florijana. Cerkev je posvetil ljubljanski škof Žiga Herberstein. Po potresu je bil zvonik na novo sezidan. V ladji je bil do sr. 19. stol. lesen strop, ko so napravili sedanji obok. Tudi opremo so napravili novo.

Okras zunanjščine je slika sv. Krištofa na južni steni ladje, delo Jelovška iz l. 1736. Matija Koželj jo je l. 1888 skoro popolnoma preslikal. Spodaj je latinski napis, ki pravi: "sv. Krištof, ti imaš tako moč, da kdor te zjutraj vidi, se ponoči veseli, ker ni nesrečno (čez dan) pade in ga ni doletela neprevidena smrt. Ti samносиš med svetniki ime velikana."

Napis nad glavnim vhodom pove, da je bila c. zgrajena iz miloščine l. 1683. Ladja je dolga 19.10m, široka 10, 75. Rzebiterij je dolg 10,50, širok 7m.

Veliki oltar je zamisel Jelovška, *iz l. 1730, kot pove napis na vrhu* ki je naslikal oltarni nastavek, kateremu so pridružili še lesene kipe. Takih oltarjev je Jelovšek naredil več, a so jih večina že odstranili. Največji med njimi je bil mengeški. Na novi kamniti mizi stoji lesen tabernakelj z angeli. Za oltarno mizo se dviga stena, na katero je Jelovšek naslikal oltarni nastavek v obliki stebrov, med katerimi je naslikal svetnike: Hieronima, Ignacija, J. Ne-

pomuka, in Andreja. Na vrhu oltarja je naslikal ime Marije s sv. Janezom in in evangelistom. Pod Hieronimom se je slikar podpisal in pridal l. 1730. Sredi oltarja je mogočna odprtina s tronom, ki je ožarjen z rumeno svetlobo. Notri se nahaja lesen, pozlačena skupina M. zaroke z dvema angeloma. Na steni za ~~sixtyxtenx~~ oltarno mizo je naslikan napis, ki nam pripoveduje, da so imeli v žalski c l. 1725 misijon, prvi na Kranjskem. Vodili so ga jezuiti, ki so znotraj pridigali nemško, zunaj pa slovensko. Tadni dan je bilo navzočih 17.000 ljudi. Oltarj je bil izgotovljen l. 1743 in posvečen 1752, po goriškem škofu Karlu Attemsu. To in še drugo nam pove napis na zakristijski omari.

Iz istega časa kot vel. altar sta tudi stranska. Imata Metzingerjeve slike: sv. Anjo in sv. Lavrenca z Egidijem. Na evangeljski strani je tudi zanimiva slika, ki predstavlja jokajočo Marijo iz l. 1776. V nasprotjem oltarju sta tudi Metzingerjevi sliki sv. Florijana, in Frančiška. Križev pot je od Goldensteina iz l. 1852. "di se, da so tudi na prižnici Metzingerjeve slike, ki pa so močno potemnele. V cerkvi je še več raznih slik, kipov in liturgične posode.

Slike: Pogled na kamniške žale.

Pogled v notranjščino cerkve.

Slika cerkve na žalah.

Il.Slov.1927, št.104, št.19.

Slika c. na žalah.

Il.Slov.1931, L.VII, št.23, str.184.

Vel.oltar d bi novo menzo, kamnito. Ni ugovora, samo str. volute naj se ohranijo. Sicer ostane oltar neizpremenjen. Stele, IC, 4.12.1913. str.28.

Ograja na koru je ena najlepših iz 1.pol.18.stol.sploh.Močno poškodovana, potrebna popravila. Jelovškove slike preslikane po M.Koželju. F. 1911

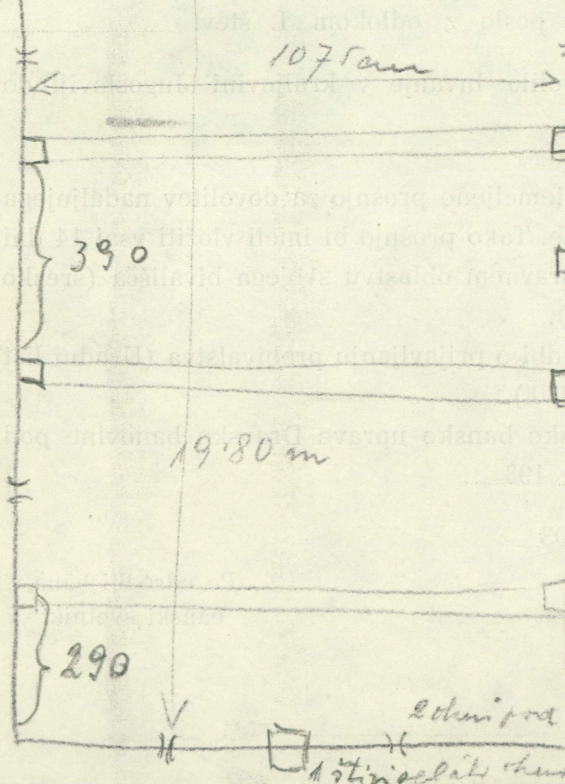
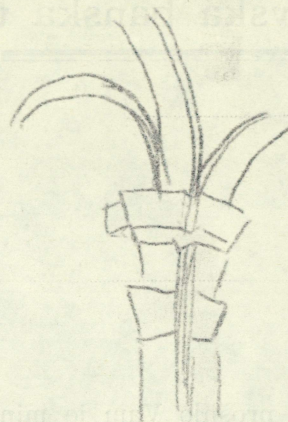
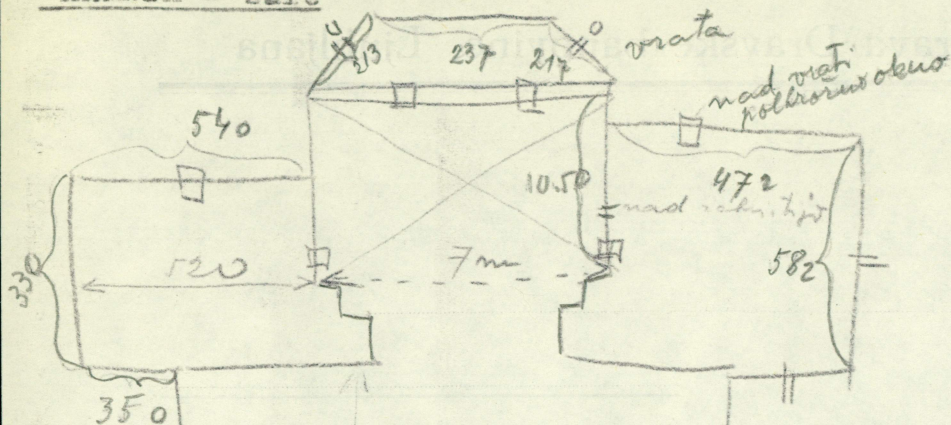
Stele, IX, 23.6.1921, str.23.

Zvonik: 1 bronast zvon, na telesu Albert Samassa v Ljubljani št.1791 v 1888. Spodaj: sv. Janezu Nep. Mariji Ime in sv.Florijanu daroval Janez Oblak dekan v Kamniku. Na telesu reliefi sv.Florijan Ime Marije in sv.Janez Nep. Zgoraj ornam. pas iz rozet in rastl.motivov pod njim venec festonov, pod reliefi.

Spodnji premer 74 cm. V zvoniku na uri nad slikanim cifерблатom napis 1872 Matija Oblak, urer.

Notraniščina cerkve:

Ladja: podolgast pravokotnik, ~~okrogel~~ obokan. Obok sloni na vsaki strani na 3 močnih venstoečih pilastrih in 2 vogelnih pilastrih nad ~~stani oltarja, domičil na pecem konstrukcijskih krusolah, odprazajonih kaptelom~~ sestavljenih kot nosilcev ~~stropa~~ svod nosečih lokov ob stenah in preko ladje se penjajočih. Vsaka tako nastala traveja je prekrita z navidezno tono, ki je

pa vzbuhnjena in konstruirana kot močno
 potlačena na strani razširjena kupola.
 Na vsaki strani po 2 štirioglati okni z
 modernimi slikanimi šipami. Pod korom 2 in
 na korožno - vsa 4ogлата. Kor sloni na
 2 kamnitih stebrih z močno entazis od
 stebra do stebra potlačeni loki. Svod križ=
 nat s ostrimi robovi. Na koro zelo lepa
 balustrada, širok valovito previjajoč se
 trak, ki prehaja v plastično ven se vijo=
 če listne motive., 2.pol.17.stol.
 Uglje imajo zelo preprosto omaro brez
 vrednosti, oropane so velikih pisanih.

Prezbiterij: Kor. - "elo širok slavalok z nekoliko potlačnim lokom (isto velja za stropne loke) loči ladjo od prezbiterija. Svod križnat z ostrimi robovi. Tu sloni na steni, ne pa na oporni arhitekturi kot v ladji (stene ladje so podstreho do vrha ometane!) Zaključek 3 stranice osmerokotnika.

Vel. oltar slikan, kombinacija stene, ki loči tristran del od prezbiterija, nad tabernakeljem se odprla stena v veliko polkrožno zaključeni odprtini na levi in desni menze po ena polkrožna vrata odprtina za prehod.

Menza kamnita, moderna z reliefom s trnjem kronanega glave Ar.

Tabernakelj lesen s čednim baldahinom iz ca. srede 19. stol. Dober, 2 angelja ob njem iz 2. pol. 18. stol., iste roke kot skupina nad oltarjem, vse leseno.

Za oltarjem pod lokom na levi tabern. (evnag) stoječ angelj z ribo v desni (Tobija) na desni drug z desnico kaže k nebu, ob levi majhen deček v popotni obleki s potno palico, malda Tobija. Odprtino obrobja znotraj temno zelen zastor z zlatimi zvezdami in franžami. Na vzvišenem podstavku za odprtino za roka Marije z Jožefom. V sredi vel. duhoven, na njegovi desni Marija, na levi Jožef ima na levi vscveteto palico. Kipi so pozlačeni, spodnji deli deloma lažirani, telesni naravno polihromirani. Skupina magično razsvetljena po rumenem steklu iz 2 skupin po enega štirigolatega okna od leve in desne. Spodnja stran oltarne stene in stene zaključka, kolikor so vidne, so slikane. Sprednja stran: slikan podstavek, ki vsebuje vrata in podstavek velike odprtine v sredi je zaključen z valovitim zidcem, slikana portala vrat z motivom školj.

na vrhu.

Na levi in desni srednji odprtine nad vrati slikana tipična srede 18.stol. arhitektura 3 ličnih stebrov, v ozadju stenska arhit. s pilastri in po enem 4oglatem oknu. Med stebre so postavljene figure ne evangelistov, sv. Hieronim z belo brado, nagim desnim delom prsi, s križem v levi in kamnom v desni, ob nogah lev. Sv. Ignacij tradicionalnega obraznega tipa z imenom Jezusovim na držalu od žarkov obdanim v levi, desno dvignjeno v govorjenju, v mašnem ornatu s plaščem s karakter. vzorcem.

Na epist. strani svet duhovnik v koretlju in štoli, malobradat, roki pred srcem izražajočimi ljubezen, gledajoč k nebu kot vsi dragi - sv. Janez Nep. Dalje sv. Andrej z belo brado in križem v levi.

Tramovje z zidcem, ki sledi črti loka srednje odprtine zaključuje vse proti vrhu. Na vrhu je slikan baldahim od katarega vise rdeči zastori za oltarno arhitekturo in jo obroblija. 2 angelja ležeča na arhit. str. delov s stebri držita za zastor in imata eden venec, drugi lilijo v roki. Pod baldahimom je od žarkov in oblakov obdan ime Marijino s krono majhnih angeljev, plešočin v gloriji okoli. Od leve se bliža z ovco kleče, v obleki iz ovčje kože, opirajoč se na križno palico z napisom Ecce agnus dei, sv. Janez Krst. Od desne pa z orlom z navdušeno gesto sv. Janez Evang.

Pod sv. Hieronimom na zidcu prav ob steni napis: F. Jelouscheg pinxit 1730.

Na zadnji steni je naslikana kot folija skupini zaroke zamišljena arhitektura s stebri in pilastri, zgoraj zravnana z arhitekturo zaključnega dela prezbitenarija. V sredini predstavlja stopnice, vodeče spredaj gor, v sredini na desno in levo navzgor, okrašene z balustri in rokoko vazami s cvetlicami. Na stopnicah stoji na levi in desni po ena skupina, na levi 3 na desni 4 ministrantov v svojih oblačilih. Spredaj 2 imata svečnik z gorečimi svečami. Naslednji na levi mašniško knjižno, na desni vrč na krožniku. Na levo in desno in v ozadje vodi perspektiva kasetirane tone. Nad arhitekturo se spušča navzdol v oblakih od angelov in žarkov obdan Bog oče. Globlje pod njim sv. Duh (golob).

Pod stopnicami je z barvo zapisana št. 12, o kateri pa ni jasno če ima kak pomen kot letnica ali kaj podobnega. Za oltarjem 2 lesena relikviarja iz 18. stol. z okviri z lepimi rastl. ornamentami. Pod steklom na blazinicah kosti S. Hyacinthi M. S. Julianae M. in S. Simforosae M. Na zadnji strani vel. oltarja slikan napis:

1. Quae cum in hoc ducatu carnioliae ante hac (a? manjka) (konec prve vrste skozi gre razpoka, ki je konec pokončala in poškodovala celi desni del napisa. Čita se še RECOI- vprašanje ali je to I ali del M ali R).

2. datione hominum seu traditione seu scripto relictis habita fuisset primo loco (poškod.) et tem..

3. pore inchvata in curtate Stain, ac aperta in ecclesia S: Joseph in Salenberg per

4. venerabilem P: Bernardum Cerroni e societate Iesu Missionarium apostolicum

ac tres.

5. socios ex eadem societate die XIIX Julii a vesperis A^o iubilaeo MDCCXXV cum
(poškod.) bina

6. concione gerca iutra et carca extra hauc ecclesiam quae Missio ibi etiam
(pokvarjen) conclu=

7 saest XXVI eiusdem a vesperis cum interventu ea ipsa die circiter XVII mille

8.hominum et tot prope communicatorum intra id octiduum

9.ad Dei summi gloriam

10 ac gloriosae sine labe conceptae virg:matris Mariae S:S: Angelorum D. Iosephi

11.et S.Francisci Xaverii omniumque sanctorum honorem nec non Xti fidelium
prae=

12.sentium et futurarum salutem posuerunt...anathema plebanus et senatus...

13. civitatis Stain anno MDCCXXX.

Na evang. strani za oltarjem zgoraj ap je napis: Za oltar je F. Jelovscheg na p-
presno slikar leta 1730, obnovil M. Koželj že pozno v jeseni in sicer od 4/11 -
9/12 1891.

Koželj očitno povdaril nekateri poteze.

V prezbitteriju 2 steklena lestenca z mesingastimi obroči v ladji eden. Kovin-
ska večna luč z angelji nosilci iz sr.19.stol. event.l.pol.

Na vel.olariu 6 velikih lesenih z getrieben rokoko ornamenti obitih zelo re=

prezentančnih svečnikov, srebro? ali vsaj posrebreno.

Križev pot: Velikost odprtine okvirja 62 x 77 cm. Deloma je popravljen. Na 14 postaji na kamnu pred odprtim grobom podpis F.S. Equ. a. Kurz-Thurn-Goldenstein Salisburgen inc. et p. MDCCCLII. Kvaliteta slaba, tennična stran slaba, odtod tu di že potreba popravila.

Prižnica dosti lepo delo moderno, svetlo polihormirana ca 1700. Steber moderen. Na balustradi, ki ima 6 po zviti stebrih deljenih polj, se nahaja 6 na les slikanih olinatih slik, dosti dobre kvalitete, posebno brezmadežna. Slike lisaste in otemnele, vsled oslepelega in preperelega laka. Sicer v dobrem stanju.

Prestavljajo: 1. sv. Hier nim s knjigo na nizkem podstavku, v razgovoru z angelj ob njem lev. Velikost 33x 65 cm.

2. bradat, plešast svetnik, ki mu angelj drži knjigo nad njim glorijska z angelji

3. brezmadežna z vencem zvezd okrog glave z angelji, pod nogami zemeljska obla polmesec in kača z jabolkom v gobcu.

4. sv. Jožef z lilijo v levi, med svojim orodjem, angelji na oblakih, eden mu daje venec na glavo.

5. bradat cerkveni oče, ~~xxxxxxxxxxxx~~ s knjigo oprto na desno kolenov razgovoru z angeljem na oblaku *velo otepel, obdane vendarle*

6. še bolj poškodovana. Zadnji mladosten istotako angelji nad njim.

Kvaliteta blizu Metzingerja, tudi čas.

Obhajilna miza z železno mrežo. moderna.

2 str. oltarja ~~moderna~~. Na evang. strani- luči istodobni kot ona pred vel.

oltarjem. Menza kamnita, moderna.

Arhitektura obeh oltarjev istodobna ca sr. 18. stol. event. 1. pol.

Ob straneh groba pilastrska archit. zgoraj atika z dvema volutama, vse precej gro-
bega značaja. Nipa (lesena) sv. Anton Pad. na evang., sv. Janez ^{ev.} na epist.

strani. V atiki obalna slika na platno (plesnoba!) sv. Lavrencija in sv. Lenarda

(?) s psom in škof ali opat s palico. Bržkone Koželj popravljal, vendar ne pre-
hudo. Stilistični znaki ^{Metzingerjev}, podpisa od spodaj nisem mogel videti,

vendar le značaj delavnice, sicer mnogo bolj grobo kot ~~izstenožena~~ ^{lastnoročna dela}

n.pr. pri sv. Petru v Lj. V glavni niši slika sedeča sv. Ana z malo Marijo in ob
pultu klečeč sv. Joahim(?) čitajoč knjigo. Isai Cap VII

Ecce Virgo concepiet et pariet filium et vocabitur nomen eius Emanuel.

Nad to skupino gloria angeljev. Kvaliteta samouško groba. Platno ob Joahimovi
nogi spodaj na levi manjša luknja, sicer zdravo. Slikarija večinoma popolnoma pre-
slikana. Na Jožefu sledovi plesnobe.

Na podiju Joahimovega klečalnika podpis: Valentin Metzinger pinx. 1731. Obnovljen
v desnem kotu M. Koželj renovavit 1867. Velikost v okvirju 93x179cm. Polkrožno

završena. Spodaj na menzi v okviru sede ali 2 pol. 19. stol. slika na platno

Jokajoča Marija z detetom. Tip M.B. na Brezjah. Platno dobro ohranjeno - kvali-

teta samouška. Spodaj slikan napis (gotica) mešana z latin.): Wahre Abbildung

unser Lieben Frauen. welche in diesem 1715 Jahr zu St Antoni bey denen wonl

"
Ehrwe: P.P.Franciscanern in der Insul Schült den 19.20.21.und 23.Juni 1776
ausbeeden Augen siwohl wasser als bluets Thrennen häufig geflossen so auch
anziezo zu Grösser verehrung aldort auf dem hoch Altar dem Tabernacul 1776.
Velikost v okvirju 45 x 63 cm.

Epistolski stran oltar: arhit. in menza kot pri evangel.-esena kipa sv. Boštjana in sv.Roka. Polihromacija obeh oltarjev moderna.
V atiki slika na platno, oval.Stigmatizacija sv.Štefana Asiškega.Podpis spodaj:
V.M.pinx.1732.

Glavna slika : sv. Florijan in drug svetnik vojščak v oblakih nad gorkečim mestom, na vrhu 2 angelja, ki jima podeljujejo močeniške palme.Spodaj goreče mesto.Platno, kompozicija kakor veliko Metzingerjevih slik, posebno na šutni. Kvaliteta razmeroma dobra. Obrazi in kolorit tipičen za Metzingerja.Sv.Florijan v mnogem in po barvi hlač odgovarja sv.Florijanu pri sv.Petru v Lj.Pred drugim svetnikom vojščakom je kovinska posodica, preko katere je nož.Pokrajina spodaj bržkone popolnoma fantazijska.Podpis na levi spodaj V.Metpinx. Velikost ista kot v evang. oltariu.

Na menzi slika dosti dobra.Podpis spodaj na levi: M.Koželj 1880. Velikost v okvirju(platno) 43cm.64 cm.

Na sev. steni ladje ovlana slika 51 x 70 cm na platnu M.Božja do prs.xedna, sreda 19.stol. Na isti steni v srednji traveji visi krucifiks, čigar leseni korpus je delo posrečenega samouškega ekspresionizma, verjetno iz 19.stol.

Iz prezbitarija vodi v zakristijo in pod zvonik dvoje starih vrat. Kamni tega portala sta oba enaka, a žal poslikana. Barva se lušči. Oboje lesenih vrat je lepih iz trdega lesa, z velikimi baročnimi ključavnicami in okovi.

Zakristija. Pravokoten prostor, prekrit s križnim svodom in venstoječimi robovi. Ena velika dobro ohranjena omara s križem na vrhu iz trdega lesa, enakega dela kakor obojna vrata, ima na notranjščini srednjih vrat zgornjega dela sledeč zapisek s črno barvo: Anno 1706 haec Sacristia aere Ecclesiae S. Josephi sponsi B.M.V. In monte Sattenberg funditus erecta. Eodem Anno hoc calicum conservatorio provisum est. Pavimentum vero Ecclesiae etc. post A^o 1711 constructum fuit. Novum organum procuratum 1723. Novum pulpitum ex priori loco translatum et ad hunc locum ubi modo reperitur accomodatum A^o 1730.

Crucifixus Christus cum duobus latronibus in colliculo collocatus A^o 1724.

Missio Apostolica per Patres e Societate Jesu hic celebrata A^o 1725.

Altare antius moviter erectum A^o 1743 consecratum vero A^o 1752 septembris a Carolo Michaeli Comite ab Attens archiepiscopo primo Goritensi Missio altare celebrata per P.P. Soc. J.A. 1747.

Ima lepe okove. Istega dela in z enakimi okovi sta v vsh. steni skozi katero vodijo vrata poprejšnjega datuma 2 v steno vdeleni omarici. Stala oprava poznejša.

V zakristiji stojte tudi 3 stari stoli tipa 17. stol. z naslonjali. Eden lepše izdelan z usnjenim sedežem in malo rezljan. Verjetno iz 1. pol. 18. stol., ne vem če starejši.

Zraven spada l. Stockerl (brez naslonjala tudi z usnjem prevlečen)

Na juž, steni visi slika sv. Miklavža v preprostem črnem okviru iz 1. pol. 18. stol. vendar tip še 17. stol., precej poškodovano platno, posebno spodaj preperelo. Zelo zamazana in verjetno popravljena.

Sv. Miklavž v polnem ornatu v lahno skicirani pokrajini, gleda v svojo levo navzgor v kot, kjer je sv. Družina. Velikost 57 x 64 cm.

Nad vrati v cerkev v originalnem okvirju (intarziranim) dobra, ob robovih posebnost spodaj precej poškodovana slika zaroke Marijine. Po mojem iz 2. pol. 18. stol. Značaj ni Metzingerjev.

Za eno izmed omar 5 ovalnih slik s scenami Kr. trpljenja. Velikost 59 x 72 cm.

1. Kristus s trnjem kronajo v ječi, z veliko leščebro 3 rablji-

2. Kr. bičajo

3. Kr. na Oljski gori

4. Kr. na križu

5. Kr. pade pod križem

Kvaliteta rokodelska. Slepel firnež in umazanija jih delajo skoro nevidne. 1. pol. 19. stol. (?)

En cinast krožnik iz 1. pol. 18. stol. zadaj znamka: rozeta nad njo kron s petimi roglji, okrog napis: G.N- in Laibach

2 lepa mesingasta svečnika. Eden (manjši) ima na nogi napis: S. Iosephi in Salah 8714 . Drugi (večji): Sepulchro Dni ad. S. Joseph offert. Max: Leop. Rasp ^{Reib} P¹⁰ ..

Stainen A^o 1722. Majhna ladjica za kadilo posrebrena, isto delo kot svečniki na vel.oltariu, z rokoko okraski, getrieben.

V veliki omari: relikviarij v obliki monštrance. Pod stekom v sredi relikvija z napisom: Pall. S. Joseph Com. V nogi pa zaprta ~~xxkxk~~ tiskana dopisana listina Horatius-a Mattheus-a.....nadškofa Colossensis v Rimu 22.maja 1780, kjer potrjuje, da je to relikvija križa Kr. Viš. 25 cm. Ornamentika posrebrena, deloma predrta na um metalnem dnu se s tem časom sklada. Drugi relikviarij v podobi križa, okolica relikvijske iz rokoko getrieben ornamentov pozno 18.stol. in festonom iz n.pr. Virantove hiše v Lj. Držaj tudi še pretežno rokoko značaja, noga pa popolnoma v novem slogu, ki odgovarja dekoracijam Virantove hiše. Viš. 25 cm. V nogi listina, kjer Franciscus Xaverius Passari Larissensis, nadškof, potrjuje v Rimu 10.marca 1792, da je to relikvija sv. ^Akriža in kosti apostolov. Preprosto narejena ladjica, na zgornji strani ornamentu vsekani monogram ^Aristusov in križ, rastoč iz motiva srca iz osekanih ~~xxkxk~~ debel. Vse linearno preprosto delo. Čas?

Kovinski križ relikviar z majhnim kovnim Kristusom, viš. 22 cm. Na koncih križa po en psevdo drag kamen, kvaliteta ubožna, tudi ornamentalna.

Na nogi znotraj monogram ^Maria in 1732 S. Joseph.

Slabo pozlačen kelih s posrebrenim rastl. ornamentom kot venec kupe in nodusom. Nodus ima 2 angeljski glavici s peruti in 2 obeska iz sadja in listov. Viš 22 cm. Noga getrieben iste vrste rastl. ornamentika. Spodaj na nogi je obrobljen težko

čitljiv napis: Peter Gieser von Ehrenhofen 1679.

Kelih viš. 25 cm pozlačen s srebrnimi okraski. Noga getrieben angeljske glave s perutmi in motivi cvetov. Kupe ima venec (srebrn) iz istih motivov zelo lep in bogat po karakter. ornamentu za 2. pol. 17. stol. nekako istočasen kot prejšnji. Kelih viš. 23 cm z moderno gotsko nogo, a starim rokoko ornamentarnim vencem okoli kupe.

1 zelo lep plašč z velikocvetličnimi aplikacijami na rameno podlago 17 ali 18. stol? 1 cel lep ornat starost?

Monštranca: 62 cm viš. Pod nogo napis: S. Iosephus zu Salenberg. I $\frac{\beta}{6}$ G. G. Sumbel: F. H. G. Peterlin: Stein 1831.

Okoli lunule venec vinske trete in cvetlic, nad njo pod bladahimom, ki ga drži 2 angeli. Bog oče, na vrhu krucifix. Pod lunulo, ki sloni na anglejskih glavicah s perutmi in sv. Duh (golob, pod njim na knjigi s pečati Jagne božje vinska trta in motivi v klasicist. duhu stiliz. svetlic, ovija lunulo na ozadju žarkov. V lunuli na levi in desni klečeč po en angelj na oblakih na levi z vinsko trto, desni s klasjem. Noga ornament precej gorbo klasic. motiviko.

6 velikih in 7 malih masivnih svečnikov z letn. 1714 in 1722 (Rasp)

Posrebrena getrieben rokoko kadilnica istega dela in značaja kot svečniki na vel. ol. ariju. 2 slike Srca Jezusovega in Marijinega v okvirih iz srede 19. stol.

Platno, velikost 45 x 60 cm.

Prez signature, karakter., a ne najboljše delo, vendar vredni boljše usode kot da se prasita v omari. Srce Jezusovo iam že malo luknjo.

Pod streho na zakristiji stara skupina Marijine zaroke nedvomno ona pred sedenjem.

Skulptura po svojem značaju iz 1.pol.18.stol., boljše kvalitete kot sedanja.

Čeprav ~~xix~~ vsled grobe polihromavije močno deformirana. Velikost Marije in svečnika 1.80 m Jožefa 1.70 m. Muzej!!!

2 manjša zelo dobra kipa Marija in Janez izpod križa 8 cm visoka. Stara polihromacija, močno poškodovana, vredna za muzej!! 2 pol.17.stol.

Zunanjščina: brez posebnih ozaljšav ali fasade.

Prejšnja okna zazidana vidna(2) na juž. steni, nova, iste oblike in velikosti nekoliko nižje.

Zunanji vhod v zakristijo s kamnitim portalom istočasen kot portala v prezbit.

Zvonik korenito prefasadiran v 19.stol., 2.pol., vhod od zunaj nov.

Na sev. steni zunaj se da konstatirati 1 zazidano okno, poleg onega pri zvoniku. V juž. steni v fasadi in zunanosti prezbit. vzidanih več nagrobnih spomenikov 19.stol. Glavni in str. portal verjetno oba istočasna. Nad obema lep

železen naves iz 18.stol. Glavni okrašen z razdrtim slemenom, na prekladi napis ikonogram: Iesus, Maria Ioseph ex pVra eLeeMosIna fVnDitVs ereCta fVIt - 1683.

Na juž. steni na zap.koncu ogromen sv. Aribstof, opirajoč se na palmo in stopa=

Zgoraj na levi očitvidno od Koželjeve roke Ielovscheg 1736. Na desni M.Koželj obnovil 1888. Spodaj že močno obledel napis: Christophore sancte virtutes sunt tibi santae qui te mane videt nocturno tempore ridet.

nec falsum caedat nec mors subitanea laedat
tu solus in sanctis nomen tenesque gygantis.

Po zadnji restavraciji še dobro ohranjeno.

Stele, X, 26.4.1921, str. 2' - 25'

Kipi Marijine zaroke nad zakristijo na Žalah so iz bivšega znamenja na stari poti na Žale, ki se je l. 1869 predelala v sedanjo. Stopnjikče so vodile v hrib pod gradičem. Na vrhu je bilo znamenje, ki so ga podrli l. 1869, ko so naredili sedanjo cesto zarezano v ^{skalo} skalo.

Notem so bili kipi v kapleici Božjega gorba. Kipa Jezusa in Marije sta stala pod križem v žalski cerkvi, kjer je križ še sedaj. Tradicija pravi, da sta iz protestantske cerkve na Gavšeku na Križu.

Stele, X, 26.4.1921, str. 32 - 32'

Glej Kamnik - župniška kronika

Na prižnici 4 evangelisti

Sev. stran. oltar: slike sv. Lovrenca in sv. Egidija

Juž. stran. oltar: slike sv. Florijana in sv. Donata

Vel. oltar: 3 svetniki, sv. Franč. Ksav.

Stele, XIX, 1923, str. 48.